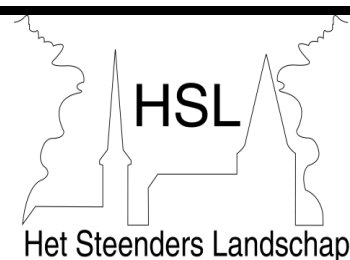

Nieuwsbrief

november 2021

www.hetsteenderslandschap.nl

info@hetsteenderslandschap.nl

De vereniging Het Steenders Landschap (HSL) is in juni 2004 opgericht met als doel het onderhouden en verbeteren van het landschap in het gebied van de voormalige gemeente Steenderen: Steenderen, Bronkhorst, Baak, Toldijk, Rha en Olburgen.

Onze vereniging heeft thans 230 leden.

Met deze Nieuwsbrief informeert het bestuur de leden periodiek over de activiteiten die door en namens HSL zijn en worden uitgevoerd.

12 oktober 2021: Jaarvergadering HSL

Op dinsdag 12 oktober 2021 werd de jaarvergadering van Het Steenders Landschap gehouden in Ontmoetingscentrum De Kei in Steenderen. Met meer dan 45 aanwezige leden werd het een goede en geanimeerde jaarvergadering, waarin het voorbije verenigingsjaar (2020-2021) de revue passeerde. We keken ook vooruit naar het vele werk dat we komend jaar gaan doen. Het *verslag* van deze ledenvergadering leest u op onze website, [klik hier](#).

Na de pauze hield Lucas Kalkers namens de Werkgroep Dorpsbos van HSL een presentatie over de plannen om ons Steenders Dorpsbos (voorheen: Plantenbos) te verbeteren. De presentatie werd afgesloten met vragen en antwoorden, suggesties en discussie. Op onze website kunt u [de presentatie bekijken \(klik\)](#).

6 november 2021: werkdag in de Bakerwaard

Voor het eerst sinds het begin van de corona-pandemie in maart 2020 hebben we weer een 'echte werkdag' gehad: op zaterdag 6 november jl hebben we 30 forse wilgen geknot in de Bakerwaard.

Het [verslag met foto's \(klik\)](#) staat op onze website. De meeste foto's zijn gemaakt door ons lid Bert Jolink, waarvoor hulde en dank!

VANUIT DE HSL-WERKGROEPEN

Werkgroep HoogStamLeu

[coördinator: Robert Romijn]

Deze werkgroep verzorgt sinds vele jaren het onderhoud van circa 260 hoogstambomen in de drie boomgaarden, die HSL in beheer heeft. Dat zijn:

- de boomgaard van Linzell aan de Molenkolkweg
- de boomgaard van Massink, achter de huizen aan de andere zijde van de Molenkolkweg
- de boomgaard van Addink aan de Wehmestraat hoek Paardestraat.

De HoogStamLeu doen leuk en noodzakelijk snoeiwerk, want: "snoeien doet groeien", en dat moet goed begeleid worden. De HoogStamLeu snoeien in het winterseizoen wat loopt van half november tot eind februari, op zaterdag en soms ook op een doordeweekse dag.

Omdat enkele oudgedienden zijn afgehaakt zijn we naarstig op zoek naar nieuwe aanwas voor de HoogStamLeu.

- **Als je het leuk vindt en een keer mee wilt doen meld je dan aan via info@hetsteenderslandschap.nl**

Werkgroep Steenuilen

[coördinator: Philip van Dijk]

In het seizoen 2021 zijn de leden van de werkgroep een aantal keren op pad geweest. Eerst om na te gaan welke van de nestkasten bezet waren en daarna om het resultaat van het broedsel te zien.

Na het broedseizoen is de balans opgemaakt: die kunt u op onze website lezen in het ['seizoenverslag over 2021' \(klik\)](#).

We kijken alweer uit naar volgend jaar en hopen dan op minder mislukte broedsels.

Twee leden gaan helaas stoppen met hun werk in de werkgroep: Joosje Reijnga en Karin van Heijst. Wij bedanken hen heel erg voor hun inbreng in de afgelopen jaren! Met de overige leden van de werkgroep hebben wij volgend jaar gelukkig nog voldoende mensen om alle kasten langs te gaan.

Werkgroep Dorpsbos (voorheen Plantenbos)

[coördinator: Lucas Kalkers]

Het Plantenbos ten zuiden van Steenderen is sinds juni 2021 - via ruilverkaveling met Staatsbosbeheer - eigendom geworden van de gemeente Bronckhorst. Sinds najaar 2019 heeft HSL een werkgroep Dorpsbos. Deze werkgroep heeft zich ten doel gesteld om voorstellen te maken om het Plantenbos (een bos uit de ruilverkavelingsperiode, zie kaartje) te revitaliseren, en om er een aantal functies in te creëren die horen in een *dorpsbos*, zoals bijvoorbeeld een rolstoeltoegankelijk wandelpad en kinderspeelplekken.

De werkgroep heeft hiervoor een voorstel gemaakt. Een overlegavond met belangstellende gebruikers van het bos staat in de planning. Het "*Plan voor verfraaien en multifunctioneler inrichten van het dorpsbos Steenderen*" (conceptversie van mei 2021) kunt u inzien op onze website, [klik hier](#).

De werkgroep maakt onder andere een '*beheerplan*' voor het Dorpsbos, daarbij geadviseerd door een ecooloog. Dat '*Beheerplan Dorpsbos*' zal besproken worden met bewoners van Steenderen en gebruikers van het bos, en met de andere betrokken instanties: 't Onderholt en de gemeente Bronckhorst.

Wie komt ons Dorpsbos-team versterken?

Zin in een leuke middag én om anderen te helpen? Meld je aan voor de klusgroep Dorpsbos! We zoeken vrijwilligers (m/v) die zelfstandig een afgebakend project uitvoeren in het Steenderse Dorpsbos. Denk aan doorlopend werk zoals snoeien, of juist aan eenmalige grote klussen zoals de aanleg van een natuurlijke kinderspeelplaats. We hebben al een aantal concrete plannen, maar er is nadrukkelijk nog ruimte voor eigen inbreng. Data en frequentie altijd in overleg. Materiaal kan verzorgd worden. Koek en zopie altijd inbegrepen!

➤ **Meld je aan via info@hetsteenderslandschap.nl**

Meer weten? Bel Lucas op 06-55806197 of loop een keertje met ons mee.

Werkgroep Akkerranden

[coördinator: Frank van Heijst]

Deze werkgroep is medio 2018 gestart met als *doel* zoveel mogelijk akkerranden ingezaaid te krijgen met akkerbloemen. Daarvan profiteren o.a. insecten, vogels en patrijzen. Inmiddels hebben wij drie achtereenvolgende jaren voor bloeiende akkerranden gezorgd.

In de [Nieuwsbrief van mei jl. \(klik\)](#) kunt u nalezen wat we in het groeiseizoen 2021 hebben gedaan. De ingezaaide akkerranden blijven de hele winter overstaan om wintervoer en dekking te bieden voor allerlei dieren.

Werkgroep Patrijzen: meer patrijzen in Steenderen!

[coördinator: René van Eijden]

Al drie jaren worden in het vroege voorjaar in het buitengebied van Steenderen en Toldijk patrijzen geteld. De resultaten kunt u op onze website lezen in het ['seizoensverslag Patrijzen 2021'\(Klik\)](#).

Hoewel het aantal patrijzen is toegenomen zijn er ook wel zorgen. Het landschap van Steenderen is in de huidige staat maar matig geschikt voor de patrijzen. Er zijn met name in de winter te weinig verstopplekken voor patrijzen, daardoor zijn ze een te gemakkelijke prooi voor roofvogels en vossen. Zie bijvoorbeeld op de foto hiernaast, gemaakt bij Steenderen in februari 2021.

Daarnaast zijn er in de winter, maar ook

in het voorjaar als de kuikens uit het ei zijn gekomen, te weinig zaden en insecten beschikbaar. Met inzaai van kruiden en bloemrijke akkerranden (zie de werkgroep Akkerranden hierboven) proberen Het Steenders Landschap en het 'Agrarisch collectief VALA'¹) voedsel voor de patrijzen te verbouwen. Maar daarmee zijn de verstopplekken nog niet gerealiseerd: die vinden patrijzen vooral in ruigtestroken en in meidoornhagen, en daarvan hebben we er in ons landschap veel te weinig.

Omdat het ontbreken van beplanting in het buitengebied niet alleen in Steenderen speelt heeft de provincie Gelderland besloten een *subsidiereregeling* te maken waarbij grondeigenaren een vergoeding krijgen voor de waardevermindering van landbouwgrond als zij een meidoornhaag aanleggen.

- **Grondeigenaren die met hulp van deze regeling een meidoornhaag willen aanleggen kunnen zich melden bij Het Steenders Landschap, via info@hetsteenderslandschap.nl**

Help de patrijzen in het Steenderse landschap!

Weidevogelbeheer 2021

[Coördinatoren: Rennie en Ab van der Meer]

Ook dit jaar hebben onze leden Rennie en Ab van der Meer samen met boeren en loonwerkers gewerkt aan het beschermen van weidevogels: het opsporen, markeren (GPS; stokjes kort voor aanvang van werkzaamheden) en, indien nodig en mogelijk, verplaatsen van nesten tijdens het werk op het land. Op onze website vindt u het '[seizoensverslag weidevogelbeheer' over 2021 \(klik\)](#) van hun werk.

- **Wil je mee helpen de weidevogelstand te verbeteren, als vrijwilliger of als boer, laat het ons weten, via info@hetsteenderslandschap.nl**

Natuurontwikkeling in Rha

[Coordinator: Arend Jan Breukink]

Na jaren van voorbereiding heeft ons lid Arend Jan Breukink in de uiterwaarden bij Rha (achter de forellenvisvijver aan de Emmerweg) een natuurontwikkelingsproject

¹ VALA = Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek; zie via: <https://www.de-vala.nl/>. De Agrarische Natuur Vereniging 't Onderholt, die actief is in ons gebied, is onderdeel van deze VALA.

gerealiseerd. Met als *doel*: versterking van de biotoop voor weide en watervogels; dat het heel slecht gaat met de Nederlandse weidevogels hoeven we niet nader uit te leggen. De achterliggende gedachte is het creëren van een 'kernegebied' met een relatief hoge dichtheid aan broedvogels (kritische massa). Als die doelstelling wordt gehaald, is het de bedoeling om in de komende jaren, door relatief kleine aanpassingen in het open agrarische landschap, het kernegebied verder uit te breiden. Met als ultiem *doel*: dat we weer een weidevogelgebied krijgen binnen de gemeente Bronckhorst.

In 2019 is het eerste deel van het ontwikkelingsproject gerealiseerd. In het voorjaar van 2020 zagen we al een toename van het aantal Kievitsnesten tot circa 8 nesten; de Kieviten hebben ook jongen grootgebracht rond het toen gerealiseerde deel van het project. In 2020 is tevens de rest van het ontwikkelingsproject gerealiseerd; meer info daarover is te vinden op [deze website \(klik\)](#).

In 2021 heeft ons lid Mark Lieverdink tellingen en nestregistraties uitgevoerd in en om het projectgebied. De resultaten waren ver boven verwachting. Met name de Kieviet met rond de 35 nesten, maar ook de gele kwikstaart, tureluur en kleine plevier waren boven verwachting vertegenwoordigd. Van de 5 nesten van de (beschermd) kleine plevier zijn in 3 nesten jongen groot gebracht.

Kleine Plevier [bron: Waarneming.nl]

NIEUW: Waarnemersgroep Rha

We zoeken enkele vrijwilligers die samen een 'Waarnemersgroep Rha' willen vormen.

Doel is om goed (in)zicht te krijgen in de ontwikkeling van het gebied. Om te beginnen vastleggen van de territoria en/of nesten van alle vogels die broeden binnen het gebied; en natuurlijk de broedresultaten. Maar ook welke vogels er in het projectgebied en de omgeving daarvan voorkomen buiten het broedseizoen (en dat zijn er nogal wat).

Ten behoeve van het doen van waarnemingen en tellingen is een mobiele *vogelobservatiepost* aanwezig; die kan je zien in het filmpje op de [website](#).

Hoe en met welke frequentie dit werk moet gebeuren zal nog nader bepaald worden met alle betrokkenen. Iedereen die het leuk lijkt mag zich melden; ook als het je wel leuk lijkt om af en toe mee te doen aan de tellingen, of alleen in een bepaald jaargetijde.

➤ **[Aanmelden voor deze nieuwe Waarnemersgroep kan per email via: info@hetsteenderslandschap.nl](mailto:info@hetsteenderslandschap.nl)**

Bestuur

Het Bestuur organiseert de activiteiten van de vereniging en ontwikkelt daarnaast initiatieven om het landschap rondom Steenderen te verbeteren. Het Bestuur overlegt onder andere met de gemeente Bronckhorst, bijvoorbeeld in het kader van het project Dorp en Rand, en met Staatsbosbeheer.

Sinds de vorige Nieuwsbrief (mei 2021) heeft het bestuur zich o.a. gebogen over:

- De *extra landschappelijke inpassing* die Aviko aan de gemeente heeft beloofd om de landschappelijke effecten van het vrieshuis te verminderen. Twee bestuursleden overleggen samen met mensen van de Gemeente met Aviko om de plannen van Aviko concreet te maken.
- Het *Beheerplan voor het Dorpsbos*. Een concept voor het beheerplan is gereed; de

werkgroep Dorpsbos maakt het volledig. Zo worden o.a. de rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen vastgelegd.

- *Veiligheidskap* in het Dorpsbos; daarover komt een stukje in Weekblad Contact.
- *Veilig werken* tijdens de werkdagen. We hebben inmiddels nieuwe helmen en onderzoeken of nog extra hulpmiddelen nodig zijn.
- Voorbereiden van 'Met je school de boom in': het jaarlijkse natuurwerken door de leerlingen van groep 8 van de basisschool onder begeleiding van vrijwilligers van HSL.
- Organiseren van een open *gesprek over ons landschap* met onze boeren. Wat kan HSL voor de boeren betekenen?

➤ **Heeft u vragen of opmerkingen over bovenstaande zaken, bespreek deze dan met een bestuurslid of stuur ze per [email](#) aan het bestuur.**

➤ **Noteer deze data in uw agenda:**

De komende werk- en andere verenigingsdagen, *alle natuurlijk ONDER VOORBEHOUD i.v.m. de corona-ontwikkelingen*, zijn gepland op:

- zaterdag 11 december 2021: werkdag;
- zaterdag 8 januari 2022: werkdag;
- zaterdag 5 februari 2022: werkdag;
- zaterdag 12 maart 2022: werkdag;
- zaterdag 16 april 2022: zaaidag akkerranden;
- woensdag 15 juni 2022: vrijwilligersavond + BBQ;
- woensdag 13 juli 2022: zomer-werkavond

Wij hopen u bij één of meerdere werkdagen te mogen begroeten.

➤ **Ook HSL-leden die tot nu toe niet aan de werkdagen meededen worden van harte uitgenodigd om dat eens 'n keer te komen proberen.**

Meer informatie?

Natuur- en Landschapsvereniging 'Het Steenders Landschap'.

Secretaris: Frank van Heijst; email: info@hetsteenderslandschap.nl;

www.hetsteenderslandschap.nl

Samenstelling Nieuwsbrief: Frank van Heijst